

paa den er blevet brugt. Han talte om, hvad saa mange andre har talt om i disse Tider, et ministerielt Enevælde. Men det Eksempel, som Indenrigsministeren fremførte — og der kunde nævnes mange andre —, har netop vist, at det ikke er Indenrigsministeren som Person eller som Minister, der handler, det er Indenrigsministeren med Tillid fra det danske Folketing, støttet af det danske Folketing. Loven af 7. August har været et Middel til at hævde Folkemagten, legemliggjort gennem det danske Folketing, overfor Kapitalmagten. Ikke ministerielt Enevælde mod Rigsdagen, nej, Folkemagt over Trustvælde, det er Meningen med Loven af 7. August 1914. Saaledes ligger det sande Forhold, og det, som de Herrer fra den Side, der stadig har kritiseret denne Lov — skønt de har stemt for den, og skønt de aldrig under den spændte Situation vovede at stille Forslag om dens Ophævelse eller Forandring —, er vrede over, det, som de vil bort fra, det er Folkemagten. Det, de vil tilbage til, det, de vil give frie Tøjler, er Trustvældet, Kapitalmagten. Saaledes ligger Landet.

Til den ærede Ordfører for det konservative Folkeparti (Johan Knudsen) vil jeg endvidere sige, at det er en lidt farlig Fremstilling, set fra et konservativt Synspunkt, at gøre denne gode Lov til Frukten af en Panik. Denne Lov staar for store Dele af Befolkningen, særlig de brede Folkelag, for Forbrugerne i By og paa Land, for den arbejdende Befolkning, som en god Lov, der har lettet Vilkaarene under disse vanskelige Tider og gjort Livet en lille Smule lettere at leve. Og denne Lov og de Love, som er udsprunget af den samme Aand, en virkelig Samlingens Aand, en folkelig Aand, en fædrelandssindet Aand — ja, disse Love har kostet mange Penge, og de er kommet den store almindelige Befolkning til gode. Men set fra et konservativt Standpunkt er jo alle disse Udgifter og den deraf følgende Forhøjelse af Statsgælden — der for øvrigt, maa jeg indskyde dette, slet ikke kan sammenlignes med, hvad Statsgælden er forøget med i Svejts, Holland og andre neutrale Lande — i Virkeligheden kun en meget rimelig og billig Assurancepræmie mod, hvad der ellers vilde være sket her i disse forfærdelige Aar, en meget billig Assurance i Virkeligheden for Overklasserne i vort Land, som de saa langt fra skulde skælde ud paa og søge at ryste af sig snarest muligt, at de tværtimod skulde være himmelglade over, at det er gaaet saa godt, som det er, og at det alligevel ikke har kostet mere.

For den store almindelige Befolkning staar denne Lov som en god Lov, fordi man ønskede en vis Kapsun paa Kapitalmagten, paa de egoistiske Overklasseinteresser i By og paa Land. Nu siger den ærede Ordfører for det konservative Folkeparti, at denne Lov er udsprunget af en Panikstemning. Det ærede Medlem skulde tage sig lidt i Agt for at give den almindelige Befolkning her i Landet Indtrykket af, at vi ikke faar gode Love fra de konservative, gennem Rigsdagsarbejdet, uden at der er Panik. Jeg tror, at det er en, set fra et konservativt Standpunkt, meget farlig Betragtning. Netop ud fra et konservativt Synspunkt, tror jeg, det er meget farligt indirekte at sige til Befolkningen: Kun naar der er en saadan Panik, som der var i de første August-Dage 1914, kun da bliver Kapitalmagten og Repræsentanterne for de store Agravinteresser villige til at bringe nogle Ofre paa Fædrelandets Alter; saa snart vi har faaet lidt Ro igen, er de kun ivrige efter at tage de Indrømmelser tilbage, som de har gjort. Der var jo ogsaa i Efteraaret, i Midten af November, nogle Dage, hvor der ogsaa gik ligesom Panik i visse Kredse, og jeg lagde Mærke til, at der et Par Uger efter fremkom Artikler i Højre- og Venstrepresen, der stillede sig temmelig forstaaende overfor det demokratiske og sociale Reformprogram, som blev rejst fra vor Side. Men jeg lagde ogsaa Mærke til, at efterhaanden som Panikstemningen svandt, blev Interessen for vore sociale Reformkrav desværre køligere i de Kredse. Det er en farlig Anvisning, de Herrer fra konservativ Side og deres Presse derigennem giver den almindelige Befolkning. Jeg vil ikke haabe, den bliver fulgt.

Men jeg vil endvidere sige, at hvad den almindelige Befolkning slet ikke forstaar, det er, at Tiden nu er kommet til storpolitisk Strid, til Forfatningskonflikt, til Ministerstorm og Ministerkrise og Valg og ophidsende Kampe. Det tror jeg aldeles ikke, den almindelige Befolkning forstaar, at Tiden er inde til. Men det er den nødvendige Følge af det, som her planlægges, hvis det gennemføres konsekvent ogsaa i det andet høje Ting.

Der har været helt andre Veje at gaa, Forhandlingens Vej. De ærede Konservative og Venstremænd kunde have indbragt Forslag om Forandring eller Tidsbegrænsning af Loven af 7. August 1914. Det havde der ikke været noget i Vejen for. De har ikke gjort det i 4 Aar. De gjorde det ikke i Januar Maaned, da Indenrigsministeren begyndte at tænke over, at der skulde en Forhandling til. Nej, de gjorde det først,